

XVIII. PSYCHOFARMAKOLOGICKÉ SYMPOZIUM

Demänovská dolina, Slovensko 10.–12. 10. 2024

Psychofarmakologická sekce Slovenské psychiatrické společnosti pořádala již po osmnácté podzimní psychofarmakologické sympozium s mezinárodní účastí. Organizační výbor byl pod vedením Dagmar Breznoščákové zcela ženskou záležitostí a zaslouží si velké díky a uznání za skvělou organizaci propracovanou do nejmenších detailů. Rozsah sdělení byl široký, zahrnoval témata zaměřená na neurovývojové poruchy (konkrétně ADHD) po moderní neurostimulační přístupy.

Asi nejvíce rezonovala dvě témata – metabolický syndrom a deprese. Metabolické poruchy u nemocných s psychickými chorobami byly probrány z řady aspektů. Účastníci vyslechli sdělení o aktuálních trendech léčby obezity, významu změny životního stylu nejen pro snížení hmotnosti, zvýšení fyzické zdatnosti a zlepšení metabolických parametrů, ale také pro zlepšení kognitivních funkcí u dospělých s obezitou. Dále byly prezentovány možnosti řešení obezity a s ní souvisejících komorbidit při psychofarmakoterapii v klinické praxi. V poslední době jsou v diabetologii k dispozici nové typy léků, analoga peptidu 1 podobného glukagonu (GLP-1). Fungují na bázi zvýšeného pocitu nasycení po jídle, a tím dochází i k poklesu hmotnosti. Vývoj v této oblasti jde velmi rychle kupředu a nastupují duální agonisté hormonů GLP-1 a GIP (gastriční inhibiční peptid, jehož hlavním účinkem je stimulace sekrece inzulinu). Tyto látky jsou již dostupné pro nemocné s psychickými poruchami a obezitou. Dále jsme měli možnost účastnit se interaktivního panelu na toto téma nebo workshopu cíleného na řešení problematických metabolických účinků. Hlavními přednášejícími byly M. Pallayová a D. Breznoščáková. Nové přístupy v léčbě obezity a diabetu by měly být více zohledňovány i u nemocných s psychiatrickou diagnózou. Léčba je v současnosti individualizována hlavně dle klinických kritérií, v blízké budoucnosti lze počítat s využitím biomarkerů.

Deprese je nepochybně onemocnění s vysokou životní prevalencí. Až jedna třetina nemocných však na dostupná antidepresiva, která jsou uvolněna pro preskripci řadě specializací, neúčinkuje a může se rozvinout farmakorezistence. Na toto téma byla také plenární přednáška (Klinický fenotyp a state-of-the-art léčba farmakorezistentní deprese). Přednášející Lucie Bartová je původem z Ostravy, ale již 20 let pracuje na psychiatrické klinice ve Všeobecné nemocnici města Vídně (AKH), která slouží jako fakultní nemocnice Lékařské univerzity ve Vídni. Je spolupracovnicí Siegfrieda Kaspera, bývalého přednosty vídeňské psychiatrické kliniky, který se dlouhodobě zabýval problematikou deprese a ve své vědecké a publikační činnosti nadále pokračuje jako emeritní profesor psychiatrie.

Zasloužil se o vznik evropské skupiny pro studium rezistentní deprese (European Group for the Study of Resistant Depression, GSRD). Soustavné studium klinického fenotypu rezistence na léčbu včetně jejích klinických a biologických korelátů vedlo k obecně akceptované definici TRD, tj. absence odpovědi na nejméně dvě konsektivně podávaná antidepresiva ze stejné nebo rozdílné třídy (skupiny), která jsou podávána po dostatečně dlouhou dobu (více než 4 týdny) a v dostatečné dávce u nemocných adherentních k léčbě. Klinické koreláty TRD slouží jako prediktory průběhu léčby a jsou v rámci rutinní praxe snadno identifikovatelné.

Kromě plenární přednášky byly depresi věnovány dva bloky. V rámci bloku nazvaného „Naplnění náročných očekávání v léčbě deprese: od vize po výsledky“ zazněl integritivní pohled na etiologii a léčbu deprese v rámci bio-psycho-sociálního modelu deprese (L. Izáková). Druhý blok byl spíše zaměřen na léčebné možnosti farmakorezistentní deprese, včetně inovativní léčby TRD ketaminem.

Zajímavá a strategická byla moderovaná diskuse zabývající se duševním zdravím, vedená hlavním odborníkem psychiatrie, L. Izákovou. Pohled na duševní zdraví z hlediska MZ SR, prezentovaný pracovníky MZ, byl konfrontován s potřebami, výzvami a perspektivami současné slovenské psychiatrie. Význam duševního zdraví si uvědomují jak politici, tak laická veřejnost, což do určité míry dokumentuje založení Fondu pro podporu duševního zdraví a Celoslovenské platformy pro osoby s duševní poruchou, jejich rodiny a podporovatele. Sdělení byla limitována na 15 minut, což se ukázalo být výhodou, protože zaznělo v každém sdělení to nejpodstatnější a časový maraton se zadařilo dodržet. Prostor pro další diskusi byl v rámci společné večeře.

Podzimního psychofarmakologického sympozia se již tradičně zúčastňují zahraniční účastníci z ČR, konkrétně z brněnské psychiatrické kliniky (letos Češková a Ustohal) a NÚDZ (letos Klírová a Novák). Přes turbulence na politické scéně vztahy mezi českými a slovenskými psychiatry zůstávají skutečně nadstandardní a dokazují, že péče o zdraví tělesné i duševní a vzdělávání jsou nadčasové. Účast L. Bartové z AKH lze považovat za pokračování velmi dobrých vztahů, které byly navázány již před lety s bývalým přednostou vídeňské psychiatrické kliniky S. Kasperem. Za zahraničního hosta lze také považovat H. Shahpesandého – lékaře původem ze Slovenska, který dlouhodobě působí ve Spojeném království a který hovořil o rozdílech systémů psychiatrické péče na Slovensku a v Británii.

Věříme, že tato skvělá tradice psychofarmakologických sympozií bude i v následujících letech pokračovat.

*Eva Češková, Libor Ustohal
Ceskova.Eva@fnbrno.cz*